

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Akčný plán EÚ na boj proti obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi zvierat a divorastúcimi druhmi rastlín

[COM(2016) 87 final]

(2016/C 389/10)

Spravodajca: Cillian LOHAN

Európska komisia sa 4. marca 2016 rozhodla podľa článku 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Akčný plán EÚ na boj proti obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi zvierat a divorastúcimi druhmi rastlín

[COM(2016) 87 final].

Odborná sekcia pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životné prostredie, ktorá bola poverená vypracovaním stanoviska výboru v danej veci, schválila svoje stanovisko 30. júna 2016.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 518. plenárnom zasadnutí 13. a 14. júla 2016 (schôdza zo 14. júla) prijal 143 hlasmi za, pričom žiadny člen nehlasoval proti a nikto sa hlasovania nezdržal, nasledujúce stanovisko:

1. Závery a odporúčania

1.1. EHSV víta návrh Komisie na Akčný plán EÚ na boj proti obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi zvierat a divorastúcimi druhmi rastlín a s potešením konštatuje, že bolo doň začlenených niekoľko kľúčových návrhov, ktoré sa uvádzajú v predchádzajúcom stanovisku k tejto problematike.

1.2. Výbor považuje holistický prístup vrátane celosvetovej aliancie zahŕňajúcej zdrojové, tranzitné a spotrebiteľské krajiny za základný prvok boja proti priamym a nepriamym vplyvom obchodovania s voľne žijúcimi druhmi zvierat a divorastúcimi druhmi rastlín.

1.3. EHSV stanovuje rôzne prioritné opatrenia pre rôzne úrovne dodávateľského reťazca v oblasti obchodovania.

- Na úrovni komunít musí byť v zdrojových krajinách prioritou informovanosť, ako aj vytváranie udržateľných zdrojov pracovných miest a príjmu.
- Na úrovni organizovanej trestnej činnosti je prioritou posilňovanie systému spoločných, účinných, primeraných a odrádzajúcich kontrol a sankcií a poskytovanie zdrojov na plnenie úloh polície.
- Na úrovni dopytu z hľadiska podnikov, ako aj spotrebiteľov, musí byť prioritou zvyšovanie informovanosti, vysledovateľnosť a označovanie. Táto požiadavka by sa mala uplatňovať najmä na európskej úrovni.
- Na úrovni súdov musí byť prioritou presadzovanie prostredníctvom cieleného odborného vzdelávania sudcov, aby sa zabezpečil súlad a primeranosť pri rozhodovaní o treste.

1.4. EHSV sa domnieva, že štruktúrovaný dialóg a spolupráca s tretími krajinami by sa mali posilniť tým, že boj proti obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi bude nevyhnutnou podmienkou všetkých bilaterálnych a multilaterálnych obchodných dohôd EÚ. Vplyv zahraničných politík EÚ zameraných na udržateľný rozvoj v tretích krajinách sa bude musieť najprv zmerať z hľadiska kvality života a alternatívnych udržateľných zdrojov príjmu a zamestnanosti vidieckeho obyvateľstva v súlade s programom OSN pre trvalo udržateľný rozvoj do roku 2030.

1.5. Výbor v súlade s Londýnskou deklaráciou zdôrazňuje, že je potrebný systém označovania a vysledovateľnosti, ktorý zaručí zákonnosť a udržateľnosť obchodu s voľne žijúcimi druhmi.

1.6. EHSV ľutuje, že v návrhu Komisie chýba akýkoľvek odkaz na hrozbu, ktorú predstavuje obchodovanie s voľne žijúcimi druhmi pre verejné zdravie a pre pôvodné rastlinné a živočíšne druhy. Výbor zdôrazňuje, že uvedené systémy označovania a vysledovateľnosti spolu s vhodným mechanizmom veterinárnej a fytosanitárnej kontroly môžu pomôcť v boji proti vzniku a šíreniu takýchto ochorení na celosvetovej úrovni.

1.7. Výbor navrhuje, aby Komisia prikladala väčší význam vplyvu elektronického obchodu na obchodovanie s voľne žijúcimi druhmi a zaviedla osobitné opatrenia na ochranu zákonného a udržateľného obchodu s voľne žijúcimi druhmi pred nezákonným obchodom prebiehajúcim prostredníctvom nekalého využívania webových stránok ponúkajúcich on-line nákup a sociálnych médií alebo cez špecifické nezákonné siete vytvorené v skrytom internete (*deep web*).

1.8. EHSV zdôrazňuje význam nadchádzajúceho 17. stretnutia konferencie zmluvných strán (COP17) k Washingtonskému dohovoru (CITES) a vyzýva EÚ, aby zaujala silné stanovisko na podporu cieľov tohto akčného plánu. EHSV vyzýva Komisiu, aby podporila návrh na uzavretie domácich trhov so slonovinou, čo rozhodujúcim spôsobom prispieje k zabráneniu hroziaceho vyhynutia afrických slonov.

2. Úvod

2.1. Obchodovanie s voľne žijúcimi druhmi nie je novým javom⁽¹⁾, ale jeho rozsah, povaha a vplyv sa v priebehu uplynulých rokov značne zmenili⁽²⁾. Obchodovanie s voľne žijúcimi druhmi sa pre rýchly a všeobecný nárast stalo jednou z najvážnejších foriem organizovanej trestnej činnosti spolu s obchodovaním s ľuďmi, drogami a so zbraňami s odhadovaným obratom 8 až 20 miliárd EUR ročne.

2.2. Obchodovanie s voľne žijúcimi druhmi sa stalo jednou z najziskovejších nezákonných činností na svete vďaka silnému dopytu⁽³⁾ a nízkemu riziku (odhalenia a sankcií). V porovnaní s inými druhmi trestnej činnosti sa mu prisudzuje oveľa menšia dôležitosť a na boj proti nemu sa vyčleňujú oveľa menšie zdroje. Uplatňované sankcie sú nejednotné a nerovnomerné, dokonca aj v EÚ, čo nabáda medzinárodné zločinecké skupiny k tomu, aby svoju činnosť presunuli do krajín, v ktorých sa ukládajú menej prísne postihy alebo v ktorých sú príslušné orgány menej účinné.

2.3. Vplyv obchodovania s voľne žijúcimi druhmi je merateľný a viditeľný nielen z environmentálneho hľadiska⁽⁴⁾. Z tohto dôvodu sú strata biodiverzity, odlesňovanie⁽⁵⁾, možné vyhynutie najpopulárnejších druhov⁽⁶⁾ a zníženie populácií rýb⁽⁷⁾ len čiastočným dôsledkom ešte nebezpečnejšieho javu.

⁽¹⁾ Vymedzenie obchodovania s voľne žijúcimi druhmi sa vzťahuje na medzinárodné a iné ako medzinárodné nezákonné obchodovanie s voľne žijúcimi zvieratami, divorastúcimi rastlinami a odvodenými produktmi a na úzko prepojené delikty, ako je pytlactvo.

⁽²⁾ V rokoch 2007 až 2013 sa pytlactvo natoľko rozmohlo, že zmarilo tridsať rokov úsilia o obnovenie populácie zvierat, čo reálne ohrozuje zachovanie biodiverzity a udržateľný rozvoj. Napríklad v Afrike je každý rok zabitých 20 000 až 25 000 slonov pre ich kly a len v rokoch 2010 až 2012 ich bolo zabitých až 100 000.

⁽³⁾ Obchodovanie je na vzostupe, čo súvisí s rastúcim dopytom po výrobkoch z voľne žijúcich zvierat, predovšetkým v niektorých ázijských krajinách (napríklad v Číne, vo Vietname), ako je slonovina, rohy nosorožcov, tigrie kosti.

⁽⁴⁾ Vplyv obchodovania s voľne žijúcimi druhmi na prírodu môžu zvyšovať ďalšie činitele, ako napríklad globalizovaná spotreba, neudržateľné využívanie pôdy, zmena klímy, nadmerný zber liečivých rastlín a intenzívny cestovný ruch, ktorý zahŕňa lov.

⁽⁵⁾ Nezákonná ťažba dreva predstavuje až 30 % celosvetového obchodu s drevom a viac než 50 % sa podieľa na odlesňovaní v strednej Afrike, v oblasti Amazonky a juhovýchodnej Ázii, čím domorodému obyvateľstvu berie významné príležitosti na udržateľný rozvoj.

⁽⁶⁾ V roku 2011 Medzinárodná únia na ochranu prírody a prírodných zdrojov vyhlásila nosorožca čierneho z dôvodu pytlactva za vyhynutý druh.

⁽⁷⁾ Nezákonný rybolov podľa odhadov dosahuje 19 % objemu deklarovaných rybolovných úlovkov.

2.4. Ako sa zdôrazňuje v nedávnej správe Úradu OSN pre drogy a kriminalitu (UNODC)⁽⁸⁾, obchodovanie s voľne žijúcimi druhmi je úzko spojené s ostatnými nezákonnými činnosťami medzinárodných zločineckých skupín, okrem iného s praním špinavých peňazí a s korupciou.

2.5. Obchodovanie s voľne žijúcimi druhmi je nebezpečné pre globálnu bezpečnosť. Podnecuje konflikty a ohrozuje regionálnu a vnútroštátnu bezpečnosť tým, že ozbrojeným skupinám a teroristickým sieťam poskytuje zdroj financovania⁽⁹⁾.

2.6. Nezákonné obchodovanie s voľne žijúcimi druhmi predstavuje hrozbu pre verejné zdravie a pôvodné živočíšne a rastlinné druhy. Vyhybanie sa príslušným fytosanitárnym kontrolám vystavuje pôvodné druhy značnému ohrozeniu nákazou novými patogénnymi látkami⁽¹⁰⁾. Odhaduje sa, že 75 % nových infekčných ochorení je živočíšneho pôvodu a väčšina z nich pochádza z voľne žijúcich druhov⁽¹¹⁾.

2.7. Kradnutie ohrozených druhov je ďalším závažným problémom, na ktorý sa dostatočne nepoukázalo. Zo zoologických záhrad združenia EAZA⁽¹²⁾ bolo od roku 2000 ukradnutých 739 zvierat a 44 druhov, pričom mnohé z nich sa nikdy nenašli. Populárnymi cieľmi boli ohrozené druhy primátov a vtákov, čo spôsobuje problémy programom šľachtenia týchto vzácnych druhov v oblasti dobrých životných podmienok a biodiverzity.

2.8. V boji proti obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi je rozhodujúci Dohovor o medzinárodnom obchode s ohrozenými druhmi (Washingtonský dohovor). V roku 2013 OSN spustila silnú politickú kampaň⁽¹³⁾ na túto tému, ktorá vyvrcholila prijatím prvej osobitnej rezolúcie zo strany Valného zhromaždenia v júli 2015⁽¹⁴⁾. Následkom toho sa medzinárodné spoločenstvo vydalo na paralelnú cestu, ktorej cieľom bolo vytvoriť celosvetovú alianciu, ktorá zahŕňa zdrojové, tranzitné a spotrebiteľské krajiny voľne žijúcich druhov, čo vo februári 2014 viedlo k podpísaniu Londýnskej deklarácie⁽¹⁵⁾.

2.9. EÚ ako hlavná destinácia nezákonných produktov pochádzajúcich z ohrozených druhov a významné centrum nezákonného obchodu, ktorý má pôvod v Afrike, Latinskej Amerike a Ázii, zohráva kľúčovú úlohu. V roku 2014 Európsky parlament naliehal na Komisiu, aby vypracovala akčný plán EÚ na boj proti nezákonnému obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi⁽¹⁶⁾. Výsledné oznámenie Komisie o prístupe EÚ proti obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi⁽¹⁷⁾ EHVS výrazne podporil vo svojom stanovisku⁽¹⁸⁾.

2.10. Obchodné odvetvia sú priamo alebo nepriamo postihnuté nezákonným obchodovaním s voľne žijúcimi druhmi, či už ide o podniky zapojené do zákonného a udržateľného obchodu s voľne žijúcimi druhmi (t. j. odvetvie luxusného tovaru, odvetvie domácich zvierat a tradičná čínska medicína) alebo o nepriamo zapojené podniky (t. j. prepravné spoločnosti, kuriérske spoločnosti a spoločnosti obchodujúce on-line). Vzhľadom na túto situáciu mnohé spoločnosti zaviedli rad iniciatív proti nezákonnému obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi, ako napríklad systémy osvedčovania a sociálnu zodpovednosť podnikov jednotlivých alebo viacerých spoločností⁽¹⁹⁾.

⁽⁸⁾ UNODC, Správa o trestnej činnosti v oblasti voľne žijúcich druhov: obchodovanie s chránenými druhmi, 2016.

⁽⁹⁾ Európska komisia, Oznámenie o akčnom pláne na posilnenie boja proti financovaniu terorizmu, COM(2016) 50 final

⁽¹⁰⁾ Ú. v. EÚ C 424, 26.11.2014, s. 52.

⁽¹¹⁾ správa WWF – http://awsassets.panda.org/downloads/wwffightingillicitwildlifetrafficking_french_lr.pdf.

⁽¹²⁾ Európske združenie zoologických záhrad a akvárií (EAZA) je poprednou organizáciou v tomto odvetví s 377 členskými inštitúciami v 43 krajinách po celej Európe a na Blízkom východe.

⁽¹³⁾ V rezolúcii, ktorú v roku 2013 prijala Komisia OSN pre prevenciu kriminality a trestnú justíciu a schválila Hospodárska a sociálna rada OSN, sa obchodovanie s voľne žijúcimi druhmi označuje ako forma „závažnej organizovanej trestnej činnosti“, ktorú páchajú rovnaké typy globálnych organizovaných zločineckých skupín ako tie, ktoré sú zodpovedné za činnosti, ako napríklad obchodovanie s ľuďmi, drogami a zbraňami.

⁽¹⁴⁾ Rezolúcia OSN 69/314, Boj proti nedovolenému obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi, 30. júla 2015.

⁽¹⁵⁾ Londýnsku deklaráciu podpísali v roku 2014 hlavy štátov, ministri a zástupcovia 46 krajín zúčastnených na Konferencii o obchodovaní s voľne žijúcimi druhmi. V deklarácii sú stanovené nové normy v oblasti boja proti obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi, medzi ktorými je aj zmena platných právnych predpisov umožňujúca zaradiť pytlactvo a obchodovanie s voľne žijúcimi druhmi medzi „závažné trestné činy“, zakázanie využívania ohrozených druhov, zintenzívnenie cezhraničnej spolupráce a koordinácia sietí boja proti nezákonnému obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi.

⁽¹⁶⁾ Uznesenie Európskeho parlamentu z 15. januára 2014 o trestnej činnosti páchanej na voľne žijúcich organizmoch (2013/2747 (RSP)).

⁽¹⁷⁾ Oznámenie Komisie Rade a Európskemu parlamentu o prístupe EÚ k boju proti nezákonnému obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi – COM(2014) 64 final.

⁽¹⁸⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 10.

⁽¹⁹⁾ Ricardo Energy & Environment, *Strengthening cooperation with business sectors against illegal trade in wildlife* (Posilňovanie spolupráce s obchodnými odvetviami proti nezákonnému obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi). Správa pre GR pre životné prostredie Európskej komisie, 2015.

3. Zhrnutie návrhu Komisie

3.1. Cieľom akčného plánu je zlepšiť spoluprácu medzi všetkými dotknutými subjektmi, zefektívniť používanie existujúcich nástrojov a politík a posilniť synergie medzi nimi. Výsledky dosiahnuté vďaka akčnému plánu sa posúdia v roku 2020.

3.2. Opatrenia sú založené na troch prioritách:

- zamedziť obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi,
- vykonávať a presadzovať existujúce pravidlá,
- posilniť globálne partnerstvo zdrojových, spotrebiteľských a tranzitných krajín v boji proti obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi.

3.3. V snahe bojovať proti príčinám obchodovania s voľne žijúcimi druhmi sa EÚ zameria na štyri oblasti:

- zníženie dopytu,
- zapojenie vidieckych spoločenstiev do ochrany voľne žijúcich druhov,
- zvýšenie účasti obchodného odvetvia,
- bojovanie proti korupcii.

4. Všeobecné pripomienky

4.1. EHSV víta návrh Komisie a akčný plán EÚ na boj proti obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi zvierat a divorastúcimi druhmi rastlín považuje za základný nástroj na boj proti tomuto rozsiahlemu a nebezpečnému javu. Analýza zlyhaní existujúcich štruktúr na boj proti rastúcemu obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi v sprievodnom pracovnom dokumente útvarov Komisie by mala pomôcť pri informovaní o akýchkoľvek budúcich ďalších posúdeniach a opatreniach ⁽²⁰⁾.

4.2. Výbor s potešením konštatuje začlenenie niekoľkých kľúčových návrhov, ktoré sa uvádzajú v predchádzajúcom stanovisku k obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi zvierat a divorastúcimi druhmi rastlín ⁽²¹⁾.

4.3. EHSV sa domnieva, že holistický prístup je zásadným prvkom akčného plánu EÚ pre komplexné mnohostranné rozmery obchodovania s voľne žijúcimi druhmi a jeho priamy a nepriamy vplyv.

4.4. EHSV súhlasí s tým, že táto stratégia bude vychádzať z dodržiavania a posilňovania a koordinovania už existujúcich medzinárodných dohôd (najmä Washingtonského dohovoru), zákonov, nariadení, politík a nástrojov presadzovania, čo by sa prejavilo väčšou integráciou všetkých príslušných oblastí – ochrany životného prostredia, colných kontrol, súdnictva, záujmov podnikov, boja proti organizovanému zločinu atď. – a efektívnejšou spolupracou medzi orgánmi zdrojových, tranzitných, tranzitných a spotrebiteľských krajín voľne žijúcich druhov.

4.5. Výbor sa domnieva, že EÚ nebude schopná účinne bojovať proti organizovanej trestnej činnosti v oblasti voľne žijúcich druhov, kým nebudú splnené určité ciele (uvedené v prílohe k návrhu):

- Všetky členské štáty musia čo najskôr začať dodržiavať existujúce právne predpisy EÚ v oblasti voľne žijúcich druhov.

⁽²⁰⁾ Európska komisia, Analýza akčného plánu EÚ na boj proti obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi zvierat a divorastúcimi druhmi rastlín a dôkazy na jeho podporu, pracovný dokument útvarov Komisie, SWD(2016) 38 final.

⁽²¹⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 10.

- Zlepšiť spoločný mechanizmus spolupráce, koordinácie, komunikácie a toku údajov medzi príslušnými orgánmi presadzovania práva v členských štátoch prostredníctvom osobitnej stratégie cezhraničných operácií a vyšetrovaní, ktorej súčasťou bude okrem iného aj spoločný register obchodníkov.
- Vytvoriť vhodný systém jednotného a pravidelného vzdelávania a zvyšovania informovanosti zameraný na celý reťazec pozostávajúci zo subjektov presadzovania práva a súdnych orgánov, ktoré sú zapojené do boja proti obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi vrátane odborníkov v oblasti organizovanej trestnej činnosti, počítačovej kriminality a súvisiacich nezákonných finančných tokov.
- Členské štáty budú musieť zlaďiť svoje právne predpisy s medzinárodnými dohodami, aby sa zabezpečilo, že obchodovanie s voľne žijúcimi druhmi je závažný trestný čin, ktorý sa trestá uväznením aspoň na štyri roky a aby bolo zaradené medzi zločiny, na ktoré sa vzťahujú opatrenia na boj proti praniu špinavých peňazí a korupcii.

4.6. Návrhom vytvoriť celosvetovú alianciu proti obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi s cieľom vytvoriť štruktúrovaný dialóg a spoluprácu so zdrojovými, tranzitnými a spotrebiteľskými krajinami vrátane národných vlád, miestnych spoločenstiev, občianskej spoločnosti a súkromného sektora, sa značne podporia ciele plánu.

4.7. EHSV určuje rôzne prioritné opatrenia pre rôzne úrovne dodávateľského reťazca v oblasti obchodovania.

- Na úrovni komunít musí byť v zdrojových krajinách prioritou informovanosť, ako aj vytváranie udržateľných zdrojov pracovných miest a príjmu.
- Na úrovni organizovanej trestnej činnosti je prioritou posilňovanie systému spoločných, účinných, primeraných a odrádzajúcich kontrol a sankcií a poskytovanie zdrojov pre úsilie vyvinuté políciou.
- Na úrovni dopytu z hľadiska podnikov, ako aj spotrebiteľov, musí byť prioritou zvyšovanie povedomia, vyšetrovateľnosť a označovanie. Toto by sa malo uplatňovať najmä na európskej úrovni.
- Na súdnej úrovni musí byť prioritou presadzovanie prostredníctvom cielenej odbornej prípravy sudcov s cieľom zabezpečiť súlad a primeranosť pri vynášaní rozsudkov.

4.8. ESHV súhlasí s tým, že je potrebných viac finančných prostriedkov a viac cielených iniciatív potrebných na boj proti nezákonnému obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi v zdrojových krajinách. Napríklad, EHSV podporuje návrh Komisie podmieniť všetky bilaterálne a multilaterálne obchodné dohody EÚ bojom proti obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi.

4.9. Výbor sa domnieva, že občianska spoločnosť musí zohrávať veľmi dôležitú úlohu v boji proti nezákonnému obchodovaniu s voľne žijúcimi druhmi a predchádzaniu mu tak v zdrojových a spotrebiteľských krajinách. Výbor pokladá za zvlášť dôležité aktívne a vedomé zapojenie spotrebiteľov a súkromného sektora s cieľom podporiť udržateľné získavanie produktov z voľne žijúcich druhov, ktoré je podporené zavedením systému označovania a vyšetrovateľnosti.

4.10. EHSV sa domnieva, že vidiecke obyvateľstvo musí byť zapojené do účinného rozvoja spôsobov, aby mohlo mať prospech z ochrany voľne žijúcich druhov (napr. v podobe ekologického cestovného ruchu). Prechod k udržateľnému hospodárstvu v tretích krajinách sa bude musieť zmerať a ohodnotiť najskôr z hľadiska kvality života a pracovných príležitostí a bude musieť byť v súlade s programom OSN trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030 a súvisiacimi cieľmi udržateľného rozvoja.

4.11. ESHV zdôrazňuje, že je potrebné poskytnúť obyvateľstvu tretej krajiny zapojenej do začiatkových štádií obchodovania s voľne žijúcimi druhmi alternatívne udržateľné zdroje príjmu a zamestnania. Táto podpora môže mať podobu ekologického cestovného ruchu alebo môže skutočne maximalizovať možnosti návratnosti ekosystémových služieb miestneho biotopu a voľnej prírody.

4.12. EHSV zdôrazňuje, že je potrebné zapojiť obchodné odvetvia, aby sa uľahčila dvojsmerná diskusia a tok informácií a zaistilo sa tak, že obchodné odvetvie zohráva kladnú úlohu v boji s obchodovaním s voľne žijúcimi druhmi. Stratégia určená na riešenie uvedených problémov sa nemôže uskutočniť vo vzduchoprázdne a s vylúčením súkromných podnikov.

5. Konkrétne pripomienky

5.1. ESHV navrhuje, aby sa uskutočnila rozsiahla európska osvetová kampaň, ktorej cieľom bude zapojiť spotrebiteľov a súkromný sektor do znižovania ponuky nezákonných produktov z voľne žijúcich druhov a dopytu po nich. Vzhľadom na všeobecné vymedzenie „nezákonného obchodovania s voľne žijúcimi druhmi“ výbor odporúča zamerať sa na neznáme⁽²²⁾ rastliny a zvieratá, ako aj na odvodené produkty⁽²³⁾.

5.2. EHSV znovu opakuje, že je ochotný podporiť iniciatívy, ktoré by EÚ chcela prijať, a zapojiť sa do nich, napr. prostredníctvom siete hospodárskych a sociálnych aktérov EÚ-Afrika založenej vo výbore. EHSV by uvítal akúkoľvek iniciatívu Komisie, ktorá by sa týkala založenia diskusného fóra o vykonávaní akčného plánu a bol by takisto otvorený možnosti zorganizovať s tým súvisiace podujatie.

5.3. V súlade s Londýnskou deklaráciou EHSV požaduje prijatie konkrétnych opatrení s cieľom dosiahnuť zodpovedné konanie súkromného sektora a požaduje, aby systém označovania a výsledovateľnosti bol zárukou zákonnosti a udržateľnosti (ako hospodárskej, tak aj environmentálnej a z hľadiska miestnych spoločností) obchodovania s voľne žijúcimi druhmi. Na tento účel možno použiť ako referenciu zavedené systémy aktuálne platné pre obchodovanie s kaviárom a tropickými drevinami⁽²⁴⁾. Zoologický informačný systém riadenia (ZIMS) používaný Európskym združením zoologických záhrad (EAZA) by mohol byť dobrým príkladom pre spoločný systém výsledovateľnosti živých zvierat.

5.4. Výbor ľutuje, že v návrhu Komisie chýba akýkoľvek odkaz na hrozbu, ktorú predstavuje obchodovanie s voľne žijúcimi druhmi pre verejné zdravie a pre pôvodné rastlinné a živočíšne druhy. Táto otázka je veľmi dôležitá, a preto EHSV nalieha, aby bola začlenená do akčného plánu EÚ. Výbor zdôrazňuje, že uvedené systémy označovania a výsledovateľnosti spolu s vhodným mechanizmom veterinárnej a fytosanitarnej kontroly môžu pomôcť v boji proti vzniku a šíreniu takýchto ochorení na celosvetovej úrovni. Mala by sa posilniť spolupráca s Európskym centrom pre prevenciu a kontrolu chorôb.

5.5. Novou oblasťou nezákonného obchodu s voľne žijúcimi druhmi je elektronický obchod. EHSV konštatuje, že existuje niekoľko nástrojov nezákonného elektronického obchodu, ako napríklad nekalé používanie obchodných webových stránok a fór sociálnych médií alebo špecializované on-line platformy s obmedzeným prístupom vytvorené v skrytom internete. Pokiaľ ide o prvý prípad, EHSV zdôrazňuje niekoľko najlepších postupov, ktoré by mala vziať Európska komisia do úvahy, ako napríklad dohoda podpísaná v júni 2013 medzi talianskym lesným orgánom a dvoma veľkými inzertnými internetovými portálmi „eBay annonces“ a „Subito.it“⁽²⁵⁾; viac informácií je v prospech spotrebiteľov a ponuky považované za podozrivé môžu byť rýchlo vymazané. V dohode sa tiež umožňuje kontrola inzerátov pomocou filtrov, ktoré dovoľia zverejniť len tie inzeráty, ktoré zaručujú výsledovateľnosť predávaného exempláru. Pokiaľ ide o skrytý internet, EHSV navrhuje vytvorenie pracovnej skupiny s podporou odborníkov na počítačovú kriminalitu.

5.6. EHSV zdôrazňuje význam 17. stretnutia konferencie zmluvných strán (CoP17) k Washingtonskému dohovoru, ktoré sa uskutoční v septembri/októbri 2016 v Južnej Afrike. EÚ má 28 hlasov a musí zohľadniť silné stanoviská prijaté v tomto akčnom pláne. Niektoré návrhy, ktoré už Komisia predložila, pomôžu pri boji s obchodovaním s voľne žijúcimi druhmi, okrem iného doplnenie o väčší počet príslušných druhov do zoznamu Washingtonského dohovoru. EHSV vyzýva Komisiu, aby podporila návrh na uzavretie domácich trhov so slonovinou, čo rozhodujúcim spôsobom prispieje k zabráneniu hroziaceho vyhynutia afrických slonov.

Brusel 14. júla 2016

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Georges DASSIS

⁽²²⁾ K Washingtonskému dohovoru sú tri dodatky, v ktorých sa uvádza zoznam kategórií druhov v závislosti od stupňa požadovanej ochrany, t. j. v závislosti od toho, ako sú ohrozené medzinárodným obchodom. V dodatkoch je zahrnutých približne 5 600 druhov zvierat a 30 000 druhov rastlín, ktoré ich chránia pred nadmerným zberom alebo lovom v rámci medzinárodného obchodu. To znamená, že menej známe a menej populárne druhy, ako napríklad šupinavce – jeden z druhov, s ktorým sa obchoduje najviac, – sú takisto ohrozené nezákonným obchodom.

⁽²³⁾ Obchod s voľne žijúcimi druhmi môže zahŕňať živé zvieratá alebo rastliny, ale aj rad odvodených produktov pre ich mnohé potenciálne využitia (zložky tradičnej medicíny, potravín, paliva, krmiva, stavebných materiálov, oblečenia a dekorácií atď.) <http://www.traffic.org/trade/>.

⁽²⁴⁾ V rámci Washingtonského dohovoru existuje univerzálny systém označovania na identifikáciu kaviáru, ktorého dovoz je povolený len na základe získania zvláštnych povolení príslušných úradov (www.cites.org/common/resource/reg_caviar.pdf). Pokiaľ ide o obchodovanie v sektore lesného hospodárstva, v právnych predpisoch EÚ sa podporuje cieľ odradzovania od obchodovania s tropickými drevinami tým, že sa podporuje vytvorenie vnútroštátnych systémov výsledovateľnosti.

⁽²⁵⁾ Portály „Ebay Annunci“ a „Subito.it“ spravujú 90 % reklám talianskeho elektronického obchodu <http://www.corpoforeale.it/flex/cm/pages/ServeBLOB.php/L/IT/IDPagina/7388>.